Focus nr 8
02/05/2012

"Dag van de ontzetting"

"Dag van de ontzetting"

Op zaterdag 17 december 2011 is de standaard operatieprocedure 'ontzetting – wegverkeer' voorgesteld in de brandweerkazerne van Gent. Het belangrijkste doel van dit onderdeel van de procedure is het zo veilig mogelijk evacueren van geknelde personen uit voertuigen na een verkeersongeval. 250 brandweermannen en –vrouwen hebben vol enthousiasme deelgenomen aan de uiteenzettingen en workshops op de "dag van de ontzetting".

Kurt Vollmacher, beroepsbrandweerman in Gent en piloot van het project voor het Kenniscentrum voor de Civiele Veiligheid: *"Het opzet is geslaagd, het werd een dag van informeren, ideeën uitwisselen en samen streven naar een gezamenlijke aanpak op het vlak van ontzettingen."*

Ontzettingen na verkeersongevallen

Bij verkeersongevallen kunnen personen gekneld geraken en lichte tot zeer ernstige verwondingen oplopen. Het belangrijkste is dan dat de slachtoffers zo efficient mogelijk uit hun voertuig geëvacueerd kunnen worden en verzorgd worden indien nodig. De veiligheid van hulpdiensten, slachtoffers en omstanders komen hierbij op de eerste plaats. De standaard operatieprocedure 'ontzetting - wegverkeer' zorgt ervoor dat de beste manier van evacueren voor hulpverleners en slachtoffers gevolgd wordt en dat alle hulpverleners weten waar ze op moeten letten tijdens een ontzetting.

Stuur alle vragen ivm het kenniscentrum en deze nieuwsbrief door hier te klikken

Dhr. Wim Vergauwen (ambulancier/verpleegkundige): *"Het is belangrijk dat brandweer- en medische diensten bij een ontzetting nauw samenwerken om slachtoffers op de best mogelijke manier te helpen. Bij een wegongeval met geknelde personen in een voertuig bepalen brandweer en medische hulpverleners samen de manier van evacuatie. Hierbij houden zij rekening met de ernst van de verwondingen van het slachtoffer. Brandweermensen hebben bovendien een EHBO-opleiding gevolgd, zo kunnen zij indien nodig ook een halskraag of rugharnas aanbrengen of het slachtoffer reanimeren."*

De standaard operatieprocedure 'ontzettingen – wegverkeer' is van toepassing op personenwagens, kleine bestelwagens, vrachtwagens en bussen. Een aantal factoren die een invloed hebben op de manier waarop geknelde personen geëvacueerd worden:

- het aantal slachtoffers
- de manier waarop iemand gekneld zit
- de ernst van de verwondingen
- het soort voertuig
- de veiligheidsmechanismen in het voertuig
- de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen

Dhr. M. Hoogmoet (Airbagtraining.nl): *"Veiligheidsmechanismen zoals airbags kunnen bij ongevallen veel letselschade voorkomen, maar in sommige gevallen ook veroorzaken! Tijdens de afwikkeling van een incident kunnen de overige (nog)niet geactiveerde airbags immers ongewild activeren. Om dit te vermijden is het belangrijk dat hulpverleners erg zorgvuldig te werk gaan. Door zoveel mogelijk achtergrondinformatie te hebben over onder andere de verschillende soorten airbags, de deactiveringstijd en de kniptechniek is het voor hulpverleners mogelijk om op een verantwoorde manier te werken en zo de veiligheid voor slachtoffers en zichzelf te verbeteren."*

De Standaard operatieprocedure is uitgewerkt door het Federaal Kenniscentrum voor de Civiele Veiligheid (KCCE) van de Federale Overheidsdienst Binnenlandse Zaken en de brandweer van Gent, Luik, Kasterlee, Assenede, Zaventem, Charleroi, Eupen, Lennik, Brussel, Wuustwezel, Moeskroen, Knokke-Heist en Kortrijk. Tom Van Esbroeck, officier van brandweer Gent, heeft voor het Kenniscentrum de samenwerking tussen al deze organisaties gecoördineerd.

Standaard operatieprocedure ontzetting - wegverkeer

1. **Verkenning en risico-inventarisatie**:
   De bevelvoerder ter plaatse doet een eerste verkenning en kijkt daarbij onder andere naar: de veiligheid van de werksituatie voor de hulpverleners, slachtoffers en omstaanders; het soort voertuig; de ernst van het ongeval; het aantal slachtoffers; airbags en gordelspanners; of zwaarder en gespecialiseerd materieel nodig is… Deze informatie geeft hij door aan het HC100.

2. **Risico's beheersen en stabilisatie:**
   De brandweer ter plaatse zorgt voor een veilige werksituatie voor de hulpverleners, slachtoffers en omstaanders. Daarbij stabiliseren zij het voertuig en zetten zij onder andere een nog draaiende motor uit.

3. **Toegang verschaffen tot het slachtoffer**:
   De brandweer verwijdert de deur –al dan niet met behulp van hoogteplatforms- om de medische hulpdiensten de kans te geven om tot bij het slachtoffer te komen. In bussen kunnen de nooduitgangen ook gebruikt worden als 'way in' voor de hulpverleners en/of 'way out' voor de

slachtoffers.

4. **Traumazorg en stabilisatie van het slachtoffer:**
   Tijdens deze stap dienen de medische hulpdiensten de medische zorgen toe en pakken zij de patiënt in.

5. **Ruimte creëren om het slachtoffer te bevrijden:**
   Om verergering van de letsels te voorkomen maken de hulpdiensten zoveel mogelijk ruimte door bijv. het dashboard omhoog te drukken, het dak te verwijderen of -in het geval van bussen- de stoelen weg te persen.

6. **Evacuatie slachtoffer:**
   De belangrijkste stap is dan het bevrijden of ontzetten van de geknelde persoon zonder verdere verwondingen te veroorzaken.

7. **Evaluatie van de interventie:**
   Om zoveel mogelijk uit een ontzetting te leren, moet meteen na de bevrijding een evaluatie gebeuren door de tussenkomende ploegen. Indien nodig kunnen bepaalde onderdelen opnieuw ingeoefend worden.

Vorige week werden DVD's over de "dag van de ontzetting" verstuurd naar alle brandweerkorpsen in België met:

- meer informatie over de standaard operatieprocedure ontzettingen
- extra info over de workshops die gegeven zijn tijdens de dag van de ontzetting
- de foto's die genomen zijn op de dag van de ontzetting
- de film over de dag van de ontzetting

Het **Kenniscentrum voor de Civiele Veiligheid** of KCCE is opgericht in 2008 in het kader van de hervorming van de hulpdiensten. Opdracht van het KCCE is het verzamelen, verwerken, ontwikkelen en verspreiden van knowhow en expertise over en ten voordele van de Civiele Veiligheid

© 2012 Federale Overheidsdienst Binnenlandse Zaken
Verantwoordelijke uitgever: Johan Schoups